

en die moet verslag uit kunnen brengen van hetgeen daar verteld wordt.¹

Die conditie werd aanvaard. Wie zou die officier-vertegenwoordiger worden? Generaal van Oorschot liet zijn keus vallen op majoor van de Plassche: wel een bewijs dat hij het een hoogst belangrijke aangelegenheid vond. Maar van de Plassche had er geen tijd voor. Kapitein Olifiers dan? Hem wilde van de Plassche niet afstaan. Dus werd het een lager officier, luitenant Dirk Klop.²

Klop had vijf jaar in Canada gewoond: hij sprak vlot Engels.³ Mondeling instrueerde generaal van Oorschot hem, 'dat hij zich nergens mee moest bemoeien, alleen maar luisteren'⁴ en, natuurlijk, rapport uitbrengen.⁵ Generaal Reynders, de opperbevelhebber van land- en zeemacht, werd enige tijd later nogal vagelijk omtrent de aan Klop gegeven opdracht ingelicht; het wezenlijke vernam hij niet: 'dat het eigenlijk een bepaalde Duitse oppositie was waarmee men in contact zou zijn', werd hem namelijk niet meegegeeld.⁶ Reynders had geen bezwaar tegen de inschakeling van luitenant Klop. De minister van defensie, Dijkhoorn, werd geheel buiten de zaak gehouden,⁷ zo ook de minister van buitenlandse zaken, van Kleffens.⁸ Wel drongen er, toen de ene bespreking op de andere volgde, geruchten tot sommige departementen door: de secretaris-generaal van justitie, mr. J. R. M. van Angeren, ging zijn minister, prof. Gerbrandy, waarschuwen dat er iets gaande was dat hij niet vertrouwde,⁹ en ook een van de hoofdamttenaren van buitenlandse zaken, dr. J. H. van Royen, had vernomen dat er besprekingen gaande waren,¹⁰ maar niemand wist er het fijne van. Het was generaal van Oorschots gewoonte niet, anderen precies te vertellen wat hij deed, of, in dit geval: liet geschieden.

Payne Best had het druk gekregen.

Nadat hij op 11 oktober via het BBC-bericht het bewijs geleverd had dat hij een officieel Engels agent was, duurde het enkele dagen voor hij via de kanalen welke hij in de tweede ontmoeting met 'dr. Solms' afgesproken had,

¹ Getuige J. W. van Oorschot, a.v., dl. II c, p. 448. Van een tweede, door Payne Best vermelde voorwaarde: '*that we would ourselves refrain from putting forward any proposals which might endanger Dutch neutrality*' (*The Venlo incident*, p. 9) maakte de generaal geen melding. ² Getuige J. G. M. van de Plassche, *Enq.*, dl. I c, p. 221. ³ Getuige W. F. Sillevius, a.v., dl. II c, p. 357. ⁴ Getuige J. W. van Oorschot, a.v., p. 448. ⁵ Verklaring, door J. W. van Oorschot op 3 juni 1947 afgelegd voor de commissie-Sillevius, a.v., dl. II b, p. 40. ⁶ Getuige I. H. Reynders, a.v., dl. II c, p. 251. ⁷ Ministerraad, notulen, 23 aug. 1940. ⁸ Getuige E. N. van Kleffens, *Enq.*, dl. II c, p. 289. ⁹ P. S. Gerbrandy, 4 juli 1955. ¹⁰ J. H. van Royen, 12 aug. 1960.